Systematisk og personlig om atrieflimmer

Dag Thelle, Maja-Lisa Løchen

Kaotiske hjerter

Atrieflimmer, en moderne epidemi. 225 s, tab, ill. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2010.

Pris NOK 375

ISBN 978-82-05-40543-1

To epidemiologer – begge med atrieflimmer – har skrevet om denne lidelsen som rammer mange og stadig flere. Forfatterne er begge kjent som gode formidlere. I denne boken viser de igjen på en utmerket måte denne evnen. Det

faglige innholdet er solid, og oppbyggingen er oversiktlig og pedagogisk god.

Målgruppene er mange. Boken er nyttig for helsepersonell, og den vil være av stor interesse for pasienter. Det er fire hoveddeler som er bygd opp slik at de kan leses selvstendig. I første del gir forfatterne en innføring i hjerterytmens fysiologi. Her forklarer de en rekke begreper på en lett-fattelig måte, slik at også lesere uten spesiell medisinsk forkunnskap kan forstå det meste. Enkle illustrasjoner og korte tabeller øker tilgjengeligheten.

Den andre delen omhandler epidemiologiske forhold ved atrieflimmer. Her er forfatterne definitivt på hjemmebane. De går grundig til verks i å definere ulike epidemiologiske begreper, lenger enn det man forventer å finne i en bok om atrieflimmer. Det er en systematisk gjennomgang av den kunnskapen vi har om risikofaktorer, med en solid drøfting av hva faktorer som fysisk aktivitet, overvekt, alkohol, røyking, kaffe og stress utgjør av risiko for atrieflimmer. Man skal lete lenge etter en mer grundig og kvalifisert gjennomgang av disse viktige problemstillingene.

I tredje del presenterer forfatterne ni pasienthistorier, hvorav to er forfatterne egne. Denne delen har to hovedeffekter. Det kommer tydelig frem hvordan livskvaliteten påvirkes hos pasienter med atrieflimmer, og historiene viser hvordan flere av pasientene har opplevd lite tilfredsstillende møter med helsevesenet. Dette er tankevekkende.

Pasienthistoriene er direkte og ærlige og fremstår som de aller viktigste illustrasjonene.

I den siste delen går Thelle og Løchen grundig gjennom de terapeutiske utfordringene ved atrieflimmer. Igjen er oversikten systematisk og god, og de viktigste vitenskapelige arbeidene innen feltet refereres. De gir en kortfattet og oppdatert oversikt over aktuelle antiarytmika og retningslinjer for antikoagulasjonsbehandling. Det er også en god gjennomgang og beskrivelse av ablasjonsbehandling.

Personlig har jeg hatt stor glede og nytte av å lese denne boken. Man får en lett tilgjengelig oversikt over mye medisinsk faktakunnskap om en viktig sykdomstilstand. Pasienthistoriene sørger for en ekstra dimensjon. Boken vil være nyttig lesning for medisinstudenten og elektrofysiologen, for allmennpraktikeren, for sykepleieren og for pasienten. Med de behovene vi har, for å bedre tilbudet til denne pasientgruppen, vil dette være nyttig lesning også for helsevesenets beslutningstakere.

Rune Wiseth

Klinikk for hjertemedisin
St. Olavs hospital

Komplett, revidert norsk lærebok i obstetikk og gynekologi

Per Bergsjø, Jan Martin Maltau,
Kåre Molne et al, red.

Obstetikk og gynekologi

2. utg. 472 s, tab, ill. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2010. Pris NOK 749
ISBN 978-82-05-39911-2

Redaktørene i denne andre utgaven av *Gynekologi og obstetikk* er nåværende eller tidligere professorer ved Norges fire universiteter med medisinstudentundervisning. De har, sammen med 21 medforfattere,

oppdatert den første norske samlede læreboken på dette fagområdet fra 2004. Den

følger samme lest og kapitellinndeling som førsteutgaven.

Målgruppen er medisinstudenter og leger, og boken er godt egnet for dette formålet. Jeg er også enig i redaktørenes egen vurdering om at «deler av stoffet vil være nyttig for jordmorstudenter og jordmødre, sykepleiere og annet interessert helsepersonell». Selv om medisinstudentene har et stort utvalg av internasjonale lærebøker å velge mellom, har denne læreboken en rekke fordeler for dem som vil jobbe i Norge. Læreboken er komplett og omfatter alle (for meg) tenkelige arbeidsområder og problemstillinger innen fagområdet. Ved siden av de tradisjonelle kapitlene om fysiologi, anatomi, graviditet, fødsel og gynekologiske sykdommer, inneholder boken mange kapitler man ikke kan finne i andre lands lærebøker; inkludert et historisk kapittel om den norske utviklingen av faget, norsk fødselsepidemiologi, lovverk og erstatningsordninger.

Flere av kapitlene har begrenset forslag til utfyllende lesning som er tilpasset hovedmålgruppen. Jeg kunne ønsket noen flere nettreferanser for ressursdatabaser. Boken er for summarisk til at den egner seg som lærebok i spesialistopplæringen i faget, men den er fin som en repetisjons- og oppdateringsbok, også for spesialister i fagområdet.

Min lille kritikk er at redaktørene i enda større grad kunne samordnet detaljer mellom kapitlene. Et eksempel er anbefalingene fra de to erfarne gynekologiske onkologene om at «cervix bør inspiseres minst en gang tidlig i svangerskapet, og cytologisk prøve tas hvis dette ikke er gjort i løpet av de siste tre årene» (s. 348). Denne anbefalingen, som antakelig følges av mange leger, er ikke i overensstemmelse med oversikt over svangerskapskontrollers innhold gitt i tabell 8.2 (s. 133) og teksten «Gynekologisk undersøkelse er ikke obligatorisk, gjøres etter klinisk skjønn. Cytologisk prøve tas bare ved mistanke om patologi» (s. 135). En annen inkonsistens er definisjonen på menopause, som oppgis som seks måneder blødningsfrihet ett sted (s. 110), mot 12 måneder andre steder (s. 287 og s. 381). De norske folat anbefalingerne oppgis dessverre stykkevis og delt (for lavrisiko- versus høyrisikograviditeter i forhold til risiko for å utvikle nevraltørdefekter), men aldri komplett i ett av kapitlene. I tillegg er det antakelig forvirrende for studentene at «folat» og «folsyre»-ordene brukes om